

דיני יולדת בשבת - שיעור 125**I. יסודי העניין**

(א) חילול שבת לחולה שיש בו סכנה אם יותר טוב לעשות בשנוי או ע"י נכרי

1. עיין בשו"ע (שכ"ח - י"ז) "כשמחללין שבת על חולה שיש בו סכנה משתדלין שלא לעשות ע"י א"י וקטנים ונשים אלא ע"י ישראל גדולים ובני דעת" וזה שיטת הרמב"ם. ועיין בט"ז (ס"ק ה) שיש חשש שמא אתה מכשילם לעתיד ורמ"א כתב "ויש אומרים דאם אפשר לעשות בלא דיחוי ובלא איחור ע"י שינוי עושה ע"י שינוי"

2. ושיטת הרמ"א מקורו הוא מהרמב"ן שהובא המגיד משנה (פ"ג - ה"ה) ששמעינן מיולדת שעושים צרכיה בשינוי (שנת קכ"ח:) ועוד ראה ממילה (שנת קל"ג:) דלועס בשינוי ונותן עליה אספלנית ואע"פ שסכנה היא לו צריך שינוי. ועיין באג"מ (ד - פ ד"ה "וכשאי"ע")

3. ועיין במ"ב (ש"ל - ס"ק ה) דאפילו למ"ד דגבי פקוח נפש לא בעיא שינוי הכא שאני מפני שכאב היולדת דבר טבעי הוא ואין אחת מאלף מתה מחמת לידה לפיכך החמירו בה לשנות

(ב) ועיין בהגרי"ז (נסוף מסכתא יומא) דדייק מלשון הרמב"ם (שנת ז - י"א וי"ג) דיש ב' דינים ביולדת

1. עד שעה שהדם שותת יש לעשות את צרכי היולדת בשינוי

2. משעה שהדם שותת הרי היא עצמה חולה שיש בה סכנה ומותר לעשות צרכיה בלא שינוי וכל זה רק לדעת המחבר והרמב"ם ולא כדעת התוספות והרמב"ן והרמ"א

(ג) למיתבא דעתא דיולדת מדליקין לה נר אפילו היא סומא

(ד) מן הראוי לאשה שהגיעה לחודש טי"ת להזמין בכל ע"ש כל הדברים הנצרכים לה מ"ב (ש"ל - ה) ועיין בתורת היולדת (פרק ג - ה) שהביא מרב ח.פ. שיינברג דלמעשה יש סכנה גדולה להתבלבל בחשבונות של שינויים ועלולה מאד מאד להתבלבל ולהיטרד בדאגה. ודברינו אמורים בע"ש לתכנן למעט בחילולי שבת אבל בשבת עצמו חכם עיניו בראשו

II. חילול שבת Preparation on the eve of Shabbos to prevent

(Toras Hayoledes Chapter 2)

1. Being in close proximity to the hospital is preferable but not necessary.
2. A Gentile's car service should be located and arrangement for a Gentile driver should be requested.
3. Leave an envelope with payment for car service on table before Shabbos.
4. If travelling outside the *T'chum* all items unnecessary for the safety of the ride should be removed from the car (if its your car.)
5. Your car should be parked within the *עיר* should it become necessary to use your own car.
6. Admission forms should be filled-out before *שבת* or all information required should be written down on a piece of paper to avoid unnecessary writing.
7. The preferred arrangement for child care is that someone should be home with the children rather than have the children driven someplace
8. One should prepare a key to use for dialing to create a *Shinui*
9. The *ילדת* should have an accurate watch with her to determine the date of the *bris* if the baby is born *ע"פ* time.
10. All *Muktzah* items should be placed in a bag together with non-*Muktzah* items to be taken to the hospital
11. See Chapter 2 for other pointers

III. מניעת חילול שבת בשיחת טלפון

- (א) יש ארבעה איסורים בשיחת טלפון בשבת (כ הרמת השפופרת (מכה בפטיש, מוליד, מוקצה, הבערה) (ב החיוב (dialing) משמיע קול (ג השיחה מולידה ניצוצות ומשמיעה קול (ד החזרת השפופרת לעריסתה מנתקת את המעגל החשמלי וגורמת שהטלפון ראוי שוב לניהול שיחה
- (ב) בארבעה דרכים ניתן להקל על חילול השבת (כאשר הזמן אינו בהול) (כ על ידי נכרי (ב על ידי קטן בדרך שינוי ויבקשו מי שלא האב או האם (ג גדול בשינוי (ד על ידי שנים שעשו

IV. Child Care - Leaving a minor at home alone

עייין במשנה ברורה (שכ"ח - ל"ח) שתינוק שנעלה דלת בפניו מותר לחלל שבת כדי להוציאו דחוששין שמא יבהל ויסתכן. אם הנהג נכרי מותר להסיעו מפני צער הילד וייתובי דעתה של היולדת ואם יש חשש סכנה לילד מפני הפחד יסיעוהו אפילו עם נהג יהודי (תורת היולדת דף ט"ז) וצריך להזמין אחד להיות בבית למניע חילול שבת

V. Removing objects from a house where there is no eruv if time is not of essence

- (א) חפצים שאינם נחוצים כגון חלוק נעלי בית פאה וכדומה שאין לה בהם צורך גדול אסור להוציאם
- (ב) חפצים שיש בהם צורך גדול ואינם לצורך פיקוח נפש אפשר יש מקום להתיר על ידי שינוי על פי שיטת שו"ע הרב (שכ"ח - ט"ז) שמתיר לישראל לעבור על איסור דאורייתא בשינוי לחולה שאין בו סכנה וכך כתבו האגלי טל (טוחן י"ח) והתהלה לדוד (שכ"ח - כ"ז) וקצות השלחן (קל"ז - ד) ולא כהשער הציון (תל"ו - ט)
- (ג) הוצאת חפצים חיוניים (life sustaining) מותר על פי הארבעה דרכים ניתן להקל הנ"ל ואם הזמן בהול צריך לעשות כדרכו בזריזות

(ד) ולי נראה דע"י נכרי יש להתיר להוציא דבר שצריך לדבר מצוה כגון טלית או סידור לבעלה אם הוא בדרך של מרבה בשיעורים משום דלשיטת הרשב"א היא רק איסור דרבנן ויש כאן שבות דשבות במקום מצוה ואפילו להר"ן (שלהי פרק 3 דז"ה) שהיא מן התורה ויש רק שבות אחד מכל מקום שיטת הר"ן שהובא ברמ"א בשו"ע (רע"ו - 3) דיכול להתיר אמירה לנכרי על איסור דאורייתא במקום מצוה. ועייין בספר מחנה ישראל להחפץ חיים שיש לסמוך על הרשב"א בשעת הדחק ועייין באג"מ (3 - ק"ג)

(ה) ואפשר יש להתיר אפילו חפצים שאינם נחוצים על ידי נכרי במרבה בשיעורים. עייין ברש"ש (גניטין ה:) דמתיר להרבות בשיעורים היכא דאמירה לנכרי מותרת אפילו לדבר רשות כמש"כ הר"ן דטעמא דיו"ט מותר להרבות הואיל דלצורך אוכל נפש היתר גמור גם כאן לצורך חולה היתר גמור

VI. Went to hospital - False labor - Sent home

- (א) אם מרגישה טוב אלא שלא נוח לה להשאר בבית חולים אין לה היתר לנסיע לביתה. אולם אם קשה לה מאד להתגולל על הספסלים כל השבת יתכן שמותר לה לשוב עם נהג נכרי (רע"ו - 3 זרמ"ה). ושמא מותר לה לשוב לביתה גם אם הצלה שחוזר לתחנתו ואף שנהגו ישראל דאין חילול שבת בתוספת נוסע (אג"ט ח - קל"ז) ובתנאי שלא יוסיף בעשיית איסורים. ואולי אפשר זה אוושא מילתא
- (ב) ואם יש נהג המחלל שבת ונוסע לקרבת ביתה תבקש ממנו להסיעה כיון דאין כאן לפני עור ואולי בזה תציל אותו מעון חילול שבת (תורת היולדת פרק כ"ז - ג)

VII. Went into labor before the end of Shabbos

אם מסופקת אם תוכל להמתין עד מו"ש מותר לנסוע מיד (מ"ב ע"ל - ט)